

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frrtal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Az okszerű gazdaságnak egyik fő tényezője a vetés-forgás. W. — A talaj belsejének. Fekete Lajos. — Milyen járunk el, hogy méhcsaládaink kitűnő királynét birjanak. Albu József. — A juhok bélyegzése ügyében. — Tenyészsertések beszerzése. — Mezei munkások szállítása. — Egyveleg: Vál. ülés. Allat-kiállítási szakosztály. Méhész-egyleti közlemény. Hunyadmegyei gazdasági egylet. Meghívás az orsz. méhészgyűlésre. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Az okszerű gazdaságnak egyik fő tényezője a vetés-forgás.

A különböző növényeknek tápanyagukat tekintve igényeik is különbözők: egyik növény ezt, más növény inkább azt a tápanyagot veszi fel. Ha tehát olyan növények kerülnek össze, amelyek ugyanazon tápanyagokat egyenlő arányban és egy és ugyanezen időben igényelik, akkor kevésbé jól fognak diszteni, mintha igényeik eltérők lettek volna.

Buzának a buza, burgonyának a burgonya legrosszabb szomszédja.

Ebben rejlik a kevert vetések előnye is biztosan igen czélszerű volna a terményeket mind keverve vetni, de ebben akadályul szolgál a növényeknek különböző mivélése, nem egy időbeni érése s azoknak egymástól nehéz elválasztása.

Nem csak maga a kevert vetés czélszerű, de czélszerű a növények egymás utáni vetése is, azaz, a mit vetésforgásnak szoktuk nevezni.

A vetés-forgásnál szabályul álljon, hogy egy és ugyanazon vagy egymáshoz hasonló terményt kétszer egymásután ne vessük. Mélyen gyökerező növények után olyan növények következzenek, melyeknek gyökerei csak sekélyen hatolnak a talajba; ez által a talajnak nem csak minden tápanyagrésze, hanem annak minden rétege is — a mennyire t. i. azok a növények által elérhetők — kihasználódik és így a hozam is nagyobb lesz. Minthogy pedig a vetés-forgásban rendszeren kapásnövény is foglal helyet, ennek megkapálása által a talaj megporhanyítottatik s a gyom irtatik,

tehát ugyanazt érzük el, a mit az ugarolás által elérni szándékunk, az ugar tehát többé-kevésbé nélkülözhető lesz.

A vetés-forgásnak további előnye a trágyának czélszerűbb és jobb kihasználásában áll. Némely talajban, ha azt ganéjjal rendszeren trágyázzuk, a gabona megdül. A trágya leginkább hat azon növénynek növényrészekre, a melyekből kévződött. Ganéj vagy istálló-trágya után a kalászosok szalmája és levele fejlődik jobban, mint a szem; a tenyészet buja, a szár nem nyer elég szilárdságot és megdül. Ezen bajt elkerülhetjük, ha friss ganéjba nem vetünk kalászosot, hanem olyan növényt, mely dúsabb és szélesebb levelekkel bír s azért a neki nyújtott bővebb tápanyagot inkább felhasználja s a mellett nem dül meg; azért szokás némely vidékeken friss ganéjba repcét s csak ez után búzát vetni; vagy vethetünk friss ganéjba minden hátrány nélkül kapás növényt, p. o. takarmányrépát vagy töröküzát stb.

Az előnövény felveszi a talajból a levélképző tápanyagok fölöslegét, a még megmaradt rész már most helyesebb arányban lesz a magképző anyagokkal s így a gabona jobban sikerül.

A különböző növények a fejlődésükhöz szükséges tápanyagokat különböző mélységből veszik és némelyike, például a lóher, maradványaiban más sekélyen gyökerező növények oly tápanyagokat hagy, melyeket azok másképp egyenes uton elcsajátítani képtelenek lettek volna.

A vetés-forgás nem szolgál arra, hogy trágyát takarítsunk, hanem inkább arra, hogy többet termeljünk. Ezen célból változatosság kedvéért takarmánynövényeket szoktunk választani.

A termelt takarmánynövényeket természetesen saját állatainkkal kell hogy feltakarmányozzuk, mert a takarmány eladása trágya eladással egyenlő, a trágyának eladását pedig azt hiszem senki sem fogja helyeselni. Azon gazdának, a ki terméneinek nagyobb részét eladja, a váltógazdaság nem csak feltalajának, hanem altalajának is, mely a váltógazdaság előtt jó formán érintetlen maradt, kimerülésére szolgál; mert a váltógazdaságban többnyire olyan növények is termeltetnek, melyek-

nek gyökerei mélyebben hatolnak a talajba, mint a kalászosoké. Már pedig ha valaki csak veszés nem ad, annak a váltógazdaság sem használ és a mint a vetésforgás előtt a talajnak csak felső rétege vétetett igénybe, most elégtelen trágyázás mellett az altalaj is kimerül.

Az altalaj sem kimerülhetlen forrás, valjon terményeink oly bő hozamot adnak-e, mint azelőtt? Gazdáink e kérdésre bizonyára nemmel felelnek és minél tovább, annál kedvezőtlenebb lesz a felelet. És ez természetes; mert a honnan több elvitetik, mint a mennyi hozzá adatik, ott idővel apadás kell hogy mutatkozzék.

Az altalajba kevésbé hatolhat a levegő, a tápanyagok feloldása tehát csak korlátolt lehet s a mit onnan elveszünk, annak visszapótlására sok idő kell.

Ganéjjal, de általában a legtöbb trágyanemekkel az alsó talajrétegeknek az onnan elvettakat vissza adni nem igen lehet, mert úgy a gauéj, mint a legtöbb kereskedelmi trágyák már a feltalaj által kötötnek le, vagy tartatnak vissza úgy, hogy az altalaj azokból májdn mit sem kap.

Mit tegyünk tehát akkor, midőn az altalajnak tápanyag-részlete elfogyott? milyen legyen ez esetben a vetés forgás és honnan segítsük a feltalajt, ha az altalaj képtelen már valamit nyújtani, mert tápanyagai már kifogytak?

Gyakran lehet látni, hogy valamely talajban a lóher jól kikel, tél előtt még meglehetősen fejlődik s ki is telelt, de tavasszal veszni indul, míg végre egészen kipusztul. Ennek oka nem egyéb, minthogy a lóher addig míg gyökerei csak a feltalajban terjeszkedtek, ott elég tápanyagot nyervén, életét fenntarhatta, a mint azonban gyökerei az altalajba hatottak, megszűnt fejlődni, mert nem találta azt, a mire szüksége volt s így el kellett hogy pusztuljon.

Ezen kimerülés minden talajban előbb vagy utóbb észlelhető a szerint, a mint az több vagy kevesebb tápanyag készlettel bírt.

A vetésforgás tehát nem arra szolgál, hogy a talajból többet, hanem biztosabban termeljünk! De ezt csak úgy érhetjük el, ha a talajból kivett tápanyagokat annak ismét visszaadjuk.

Való, hogy egyedül a vetésforgás nem gazdagít, de a maga helyén és helyesen megválasztva és alkalmazva, — mire számítás és tapasztalás megtanít, — egyedüli eszköz valamely gazdaságot külsegély nélkül emelni. A mezőgazdaság egyik főszabálya a tőkét minél rövidebb idő alatt forgatni. Ezt azonban külsegély, azaz: takarmány és trágyavétel nélkül csak is okszerű vetésforgás mellett lehetséges. Okszerű vetésforgással összekötve takarmány és trágyavétellel a fennirt cél még gyorsabban elérhető.

Azon esetre, hogy egyes vidékeken azt lehet mondani, évszázad óta ugyanazon földréteg forgattatik a nélkül, hogy terméketlenné válnék, a talaj végkimerülését illetőleg némileg megnyugtathat, de ha egész terméseket, fokozott hozamokat nyerni óhajtunk, akkor a talajt mélyíteni kell és nem csak vetésforgást alkalmazni; hanem szabadon gazdálkodni, azaz: tekintettel a lehető gyors és nagy haszonra, ha a szükség úgy hozza magával vetésforgás nélkül takarmány és trágyaszerek vásárlásával gazdálkodni, de ez esetben a talajnak többet kell adni, mint a mennyit belőle kiveszünk. W.

A talaj belsejének szerkezete.

Ha megvizsgáljuk a természetes állapotában és képződési helyén lévő, azaz eredeti talaj átmetszetét — a mi szakadásoknál és útbemetszéseknél gyakran magától kínálkozik — szemünk elé tárul a talaj belső alkotása. Legalólván az ép anyag közet, rendszeren kevés repedéssel darabokra osztva. E repedések már néhány arasszal feljebb nagyon megsokasodnak s a kőzet felületét fej- és ökölnagyságu törmelékre osztják, mely darabok már nem épek, hanem az emállás által meg vannak támadva, még pedig nemcsak a felületen, hanem rendszeren belsejükben is. Felfelé mind apróbb lesz a törmelék és a darabok egymástól mind jobban szét vannak tolvastva s közéjük hatol az apró földes anyag, úgy hogy még fennebb egészen elvész a kötődékek összetartásának látszata is és a homokos és agyagos, vagy ezen kívül még televényes talajban már csak elszórva jönnek elő a ködarabok. Ezen földes réteg vastagsága rendszeren 8—30 cm., ritkán több. Végre a legfelső vékony réteget ily meg nem bolygatott talajon tisztá humusz képezi, mely felfelé a még el nem korhadt növényi hulladékok rétegébe, az ugynevezett talaj-takaróba megy át. E felé emelkedik aztán a növényzet, melyet élő növény-takarónak is szoktak nevezni.

A telepedett talajban is mindig van a földes agyag mellett törmelék és ha természetes állapota felszántás, ásás vagy kapálás által megzavarva nincsen, felül korhadék réteg és talajtakaró borítja azt. A nagyobb törmelék, durvább homok, itt is inkább az alsó rétegekben, a finomabb agyagos és televényes anyagok ellenben a felső rétegben vagynak; mivel a nehezebb köztörődékek a talaj felázása alkalmával lesüllyednek, a finomabbak pedig a felületen gyűlnek össze s ezenkívül a humusz épen a felületen szokott képződni. A telepedett talajnál azonban előfordulhat, hogy egy homokos termőréteg alatt agyagosabb üledék réteg terül el. A telepedett talaj vastagsága néha sokkal nagyobb, minthogy azt a növények gyökerei elfoglalhatnák. A növénygyökerek által elfoglalt és a megművelés által porhanyóvá tett réteget itt termő-talajnak szokták nevezni.

Ha összehasonlítjuk a talaj fennebb leirt alkotását egy élőlény pl. egy állat testével, jelentékeny hasonlatosságot találunk a kettő közt. Az állat csontvázát képviseli a köztörömlelék; az állat husát és más lágy részeit a finom földes anyag; kövérségét a humusz és végre védő bőrét a talajtakaró, szőrét a növényzet! De még tovább is megy a hasonlatosság, kedves olvasó: bármily erőltetettnek lássék is előttem! A mily fontos az állat életére nézve a véredény-rendszer, az erek és azoknak hajszálnál is finomabb és a test minden legkisebb részecskéjét átható, hálózatba összeszövődött elágazásai; ép oly szükséges a talaj feladatának megoldására nézve a talaj részecskéi közt összefüggő hálózatot alkotó hézag-rendszer, mely a talaj vérét, vizét mindenüvé eljuttatja, hogy a növényzetet táplálja s a feleslegest levezeti, hogy az a forrásokat, patakokat, folyókat s az azokban élő állatokat tiszta vízzel ellássa.

A hol durvább szemcsék érintkeznek egymással, ott a hézagok nagyobbak és ritkábbak, ellenben a hol a finom föld mérhetetlen kis részecskéi érintkeznek, ott a hézagok egy mák-

szemeyi talajrögben is felette nagy számmal vannak és elképzelhetetlen finomságuk. A talajban tehát, mint a szivacsban, a nagyobb üregek részint egymással, részint végtelen finom hézagokkal vannak hálózatos összeköttetésben. A finom hézagok sokkal nagyobb erővel szívják magukba s tartják vissza a vizet, mint a nagyobbak, miért utóbbiak rendszeren vizgőzzel telített léget tartalmaznak, míg a finomak vagy legfinomabbak u. n. folyadékszerű nedvességet.

Mennél több a durva törmelék és durva homok a talajban, annál durvább a hézagrendszer is; mennél több a finom agyagos és televényes rész, annál finomabb átlagosan a hézagrendszer.

Azért a főkép kődarából és durva homokból álló talaja legdurvább; homok kevésbé durva, az agyag és televény ellenben a legfinomabb szerkezetű. Legjobb, ha a talajban a durvább hézagok és finomak oly arányban vannak egymáshoz, hogy a lég és víz elég könnyen behatolhasson és utóbbinak feleslege leszivároghasson, de egyszersmind finomabb részek a kellő nedvességek és tápanyagok hűzamos visszatartását a növényzet számára biztosítsák. Ilyen a törmelékes, de egyszersmind agyagos és televényes hegyi talaj, ilyen a homokos agyag és az agyagos homok talaj, a fővényes iszaptalaj, a homokos márgatalaj. Ellenben mindkét irányban való szélsőség hátrányos; ilyen a tiszta agyag-talaj, a tiszta, kivált a durva szemű homok-talaj!

A talajnak fennebb leirt szerkezeti viszonyaival összefügg annak ellentállása is valamely osztó, szétdaraboló erőnek. Ha annak részecskéi majd semmi összefüggést nem tanúsítanak, akkor laza a talaj, pl. a homok; ha száraz állapotban kézzel könnyen szétmorzsolhatjuk, akkor porhanyó, pl. az agyagos homok, a televény-talaj; ellenben szivós vagy kötött akkor, ha nedves állapotban gyurható, száraz állapotban ellenben göröngy, a mely csak nehezen szétverhető, a milyen pl. az agyag-talaj.

Selmeczbánya.

Fekete Lajos.

Miképpen járjunk el, hogy méhesaládaink kítünő királynét birjanak.

Hogy méhesaládaink fejlődése és szorgalma, valamint a haszonali méhészkedés egyik, sőt mondhatni, hogy legelső feltétele a jó királynében rejlik, azt hiszem, hogy minden méhésztudja! Azon kell tehát iparkodni minden méhésznek, hogy méhtörzsei mentől nagyobb peterakási képességgel bíró anyaméhvel birjanak.

Nem elégséges tehát az, ha valakinek méhtörzse anyával rendelkezik, hanem annak jónak is kell hogy legyen! Már pedig az nem áll, hogy a fiatal királynék kivétel nélkül mind jók lennének, mert hiszen látni lehet gyakran, hogy az ugyanaz nap jött és egyenlő sullyal bíró utórajok mily külömbiséggel haladnak előre, holott sulyuk egyenlő és mindkettő új királynével bir.

De hisz az másképp nem is lehet, mert valamint eltérők a öbbi állatok a szaporítási képességben, épen úgy van ez a mi

kedves állatkáinknál is. Ha megnézzük az emlősöket vagy pedig a szárnyasok osztályát, látjuk hogy pl. két vagy több ugyanazon korral bíró tehén, kancza, kocza vagy pedig tyuk, galamb stb. különböző nemzési képességgel bírnak, az egyik többet és jobbat nemzik, mint a másik.

Egy jó barátom kítünő tyuk és galambtenyésztő lévén, szerencsés voltam láthatni nála, hogy az egy héttel később költött kottlónak először kibujt csibéi az előtte költött kottló utóján bujt csibéit nem hogy utolérték, de sőt néha el is hagytak a növésben.

Kérdeztem okát, mert hisz láttam, hogy egyenlőn tápláltatnak még pedig bőven és így a tápadás befolyással ezen külömbiségre nem lehet. Barátom, ki szenvedéllyel üzte a tenyésztést, csak annyi felvilágosítást adott, hogy azon tojásokból buvik ki először a csibe, melyek a kottló melendetéséből több meleget élveznek. Megjegyzendő, hogy mindig jegyzett tojásokat téve a kottló alá és azok állásáról jegyzéket vezetve, hogy melyik volt több időn át a legnagyobb melegben, adta ezen felvilágosítást. Azt is kiemelte barátom, hogy azon csibékből szokta kapni a legjobb tojó tyukokat, melyek így a társaiknál hamarabb bujnak ki.

Mint szenvedélyes méhésztudó azon gondolkodtam, hogy vajon nem lehetne-e ennek alapján a méheknél is kísérletet téve, az anyaméh mesterséges nevelésével annak peterakási képességét inkább kifejleszteni; mert tény az, hogy az életre kapott csiráknak vagyis bábnak első zsenge korában nyert ápolásától függ az állatnak alapot vetni, mely ha kellőleg ápoltatik, akkor egész életére nézve erős kitartó állatot nyerünk, míg ellenesetben, ápolatassék a kifejlett állat bármilyen jól is, egy gyenge mecsevész lesz ő.

Kísérletem, mit három kaptárral tettem, a legjobban sikerült. És pedig: meganyátlanitottam erős családot 1881. június 5-ikén, mely család nevelt három fél kereten 11 anyát. Az így nyert boltozott anyák közül meghagytam három darabot és pedig keretenként egyet, szem előtt tartva leginkább a felsőt, ha nem is volt oly nagy épen, mint az alatta valók. Szóval: oda igyekeztem, hogy a nevelendő anyák a kaptárban mentől inkább a közepre vagy kevéssel fennebb essenek, hogy a fejlődésükre oly szükséges meleget leginkább élvezhessék.

Itt megkívánom jegyezni, hogy a fiasításos keretek már az anyátlanitásnál úgy lettek rendezve, hogy a fedettek alól, a fedetlenek felül kerüljenek, miért is a család anyát csak felül kezdhették nevelni. Ily körülmények között a nevelt anyák a kaptár legmelegebb helyén levének nevelve és a család által bőven táplálva, a fejlődésben semmi hátrányt nem szenvedtek.

Ezen anyákkal kibuvása előtt alkottam két mürajt, egy pedig maradt kaptárja anyjául.

Hogy milyen bámulatos petézést vittek azok véghez és visznek jelenleg is, nem is hinném, ha nem látnám. A velök egy idős természetes anyák eltörpülnek mellöttök. A család népe rendkívül szorgalmas, feltünőleg serényebb a többinél.

Azt ajánlom tehát, hogy próbálja meg minden méhésztudó

ezen anyanevelési rendszert és kaptárait lássa el ilyen anyákkal, mert bizonyára öröme és hasznára fog válni.

Azon anya tartandó meg tehát, melyik a kaptár legmelegebb helyén lett nevelve. Ezen választást még a parasztkasosok is megtehetik, midőn kaptárjokat rajzás után metszik.

Kolozsvár.

Álbu József.

A juhok bélyegzése ügyében.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister a következő átiratot intézte valameanyi gazdasági együlethez:

A gyapju-gyárosok és kereskedők részéről már sokszor felhangzott a panasz, újabbán pedig az „elisenthali“ szövőgyár intézett hozzám előterjesztést, hogy a közönségesebb juhászatokban a juhok megjelölése nem fülbélyeggel, hanem a bundán oly anyagokkal, legtöbbször szurokkal vagy szekérkenőccsel történik, mely anyagok a gyapju feldolgozásánál felette hátrányos befolyással vannak, a mennyiben a gyapjuból igen nehezen s még a gyári kezelés mellett is alig távolíthatók el.

Azon föltevésben, hogy az említett kisebb juhászatok tulajdonosai, kellő figyelmeztetés után szakitanának a már rossz szokássá vált káros gyakorlattal, ha az általuk használt szerek helyett más alkalmas és gyapjura ártalmatlan anyagokkal megismertetnek, ezen kérdés megoldására szakértői oldalról véleményes javaslatokat kívántam be:

A nyert adatok nyomán az ide mellékelt „Ismeretést“-t azon felhívás mellett küldöm meg az egyesületnek, hogy az abban javasoltaknak a juhtenyésztő közönség körében, minél általánosabban leendő fölkaroltatása iránt alkalmas módon intézkedjék. —

E magas átirat folytán ezennel közöljük a következő:

Ismeretést.

A juhok megjelölésére általában véve legajánlatosabb eljárás a fülek belső csupasz részének e célra készített azkőrökkel való tátovizozása; de miután ezen eljárás a komplikáltabb kezelésnél fogva bizonyos ügyességet föltételez, s más részről az eszközök beszerzése is némi pénzáldozattal jár — ezen jelölési mód a kisebb juhászatokban még sokáig nem lesz meghonosítható.

A juhok megjelölése a test egyéb részein kétféle módon történhetik: pofabélyeg és bundabélyeg alakjában.

A pofabélyeg határozott előnyt érdemel, mert az arra használt festék, miután a lemosásra tekiutottal lenni nem szükséges, intenzivebb színű és tartósabb anyagokból készíthető. Pofabélyegnek teljesen megfelel következő két keverék:

a) 1 sulyrész lenolaj, és 10 sulyrész minium vagy cinober (a cinober élénkebb színű, de drágább a miniumnál),

b) 1 sulyrész égető-olaj, $\frac{1}{2}$ sulyrész kolofonium és 10 sulyrész minium vagy cinober.

Mindkét keverék elég olcsó, gyorsan szárad és az esőnek ellentáll.

A bunda- vagy oldalbélyegzés általában nem ajánlható.

Megjegyzendő ugyanis, hogy oly festanyagot, mely a kivánalmaknak tökéletesen megfelelne, azaz elég olcsó, az esőviznek ellentálló és a gyapjuból könnyű szerrel kimosható volna — még eddig találni nem sikerült.

Az adott körülmények közt bundabélyegzésre legkevesebb kárral használható: a) vörös kréta és b) a vaspor.

a.) A vörös kréta (Röthel) egy tisztátalan válfaja a vörös vaskőnek. Alkalmazása úgy történik, hogy a vörös kréta nyelvvel megnedvesítettén, a bunda mintegy irónnal megjelöltetik. A festék meglehetősen erősen tapad, legalább istállóban, a legelőre való kijárásnál azonban a megjelölést bizonyos idő múlva meg kellé ujítani, vagy legalább kijavítani. Ovatos hátmosás által, gyárban pedig minden nehézség nélkül eltávolítható. Ára a kereskedésekben különként 40 kr.

b.) A vaspor (Eisenschwärze Grafit) az előbbihez hasonlóan nedvesített állapotban alkalmaztatik, de lehet a jelölést úgy is eszközölni, hogy a vaspor langyos vízzel szétörzöszöltetvén, az ekként készült festék ecset segítségével hozatik a gyapjura. A vaspor tartósan feketére fest, de ez is alapos hátmosás által eltávolítható, kilója 20 kr.

A két festéknek egyike sem mérges.

Tenyész-sertések beszerzése ügyében.

A nagyméltóságú földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister: Bárá Kemény Gábor ur a következő átiratot intézte erdélyi gazdasági együletünkhöz:

„A jeles sertés tenyészanyag terjesztése érdekében intézkedtem az iránt, hogy a mezőhegyesi ménésbirtokon levő jeles minőségű sertés nyájából a tenyésztésre alkalmas állatok a gazdaközönség számára fentartassanak. E célra rendelkezésre állhat évenként mintegy 300 darab kan és 400 drb kocza, mely számból eddig évenként mintegy 100—120 kan és 200—240 kocza tényleg el is adatott.

A kanok ára darabonként 60 forintban, a koczáké darabonként 50 frtban állapítottat meg.

Oly célból, hogy kellőképpen intézkedhessem az iránt, hogy a szükséges számú állatok tenyésztési célra kiszemelésének és visszatartásának szükséges, hogy a tenyésztők által igénybe venni kívánt szám iránt idejekorán tájékozva legyek.

Ugyanazért felhívom az egyesületet: hogy minden évben legkésőbb június 30-ig ide tegyen jelentést az iránt, hogy a jelentkező gazdák részéről történt nyilatkozatok alapján hány kant és emsét kíván a tenyésztők számára a következő tavaszig visszatartatni.

Az így visszatartott 15—16 hónapos állatok legkésőbb május első felében Mezőhegyesen átveendőek.“

Felkérjük ennél fogva azon t. tenyésztőket, kik e kedvező és hiteles beszerzési forrást felhasználni kívánják, hogy a megvenni óhajtott sertések nemét (kan vagy kocza) és számát mi-

nél előbb, de legkésőbb június hó 28-ára erdélyi gazd. egyletünk titkári hivatalánál szóval vagy írásban bejelenteni sziveskedjenek.

Kolozszárt, 1882. június 15-én.

Elnöki megbízásból:
Gamauf Vilmos,
 egyleti titkár.

A mezei, erdei stb. munkások tömeges szállítására nézve a belföldi vasutakon fönálló szabályok és kedvezmények, a gazdaközönség tájékozása céljából a következőkben közöltetnek:

1. A magy. kir. államvasutak általános díjszabása szerint: munkások, ha egy s ugyanazon rendeltetési állomásra legalább 30 főnyi csapatban utaznak s az illető állomáson 24 órával az indulás előtt bejelentetnek, személy- és kilométerenkint bankj. értékű 1 krajczárnyi menetdíj, a szállítási adó és az esedékes kincstári bélyegilleték felszámítása mellett vegyes vonatokkal, személyszállításra berendezett teherkocsikban továbbittanak.

2. A cs. kir. szab. osztrák állami vasut aratók, mezei s erdei munkások (férfiak és nők számára legalább 10 személyből álló csoportokban) ha községi hatóságok által kiállított igazolvánnyal bírnak, az összes vonalokra nézve, kivéve az oravicza-duinai vonalrészt, a III. osztályban való utazásra személy és kilométerenként 1.3 bj. krajczárnyi menetdíjat engedélyezett, hozzáadva a szállítási adót s a bélyegilletéket, melynél legcsekélyebb illeték fejében a 8 kilométer után eső menetdíj számítatik fel. Ezen kedvezmény 1882. év szeptember hó végéig érvényes.

3. Déli vasut. Azon mezei, erdei, vasuti bányász munkásokat, kik legalább 10 egyénből álló csapatokban Magyarországon, vagy a monarchia másik felében fekvő állomásokról Magyarországra, valamint megfordított irányban utaznak s ezen esetek mindegyikében a társaság vonalain legalább 152 kilométernyi utat tesznek, fej- és kilométerenként a kincstári bélyegilletékek és a magyar szállítási adó hozzászámítása mellett, 1.58 krajczárért o. é. bj. szállítja. Az illető munkások tartoznak, ha az említett viteldíjmérséklést igénybe akarják venni, hatósági bizonyítványokkal igazolni, hogy a fent megjelölt munka elvégzésére Magyarországra utaznak, vagy ily munkák bevégzése után hazájukba visszatérnek.

4. Az I. magyar-gácsországi vasut munkás-szállítványokra nézve, ha legalább 10 emberből álló csoportokban továbbittanak a társulat vonalain kivétel nélkül a III. kocsis osztályú menetáraknál 25%-nyi díjmérséklést engedélyez.

5. A magyar-északkeleti vasut mezei munkások szállítására a folyó évi június hó 1-től szeptember hó végéig terjedő időre a IV. kocsiosztályra esedékes szállítási illetékekből 25%-nyi díjmérséklést engedélyez oly feltétel alatt, hogy ezen kedvezményben csak azon munkások részesíttetnek, kik legalább is 30 emberből álló csapatokban utaznak és mezei munkák

végzése céljából teendő utazásukat községi bizonyítvánnyal igazolják.

6. Az arad-körösvölgyi vasut a IV. osztályban a mezei munkásokat kilométerenként 0.8 krajczárnyi mérsékelt díjban részesíti.

7. A magyar-nyugoti vasutnál kedvezmények nem állnak fenn, azonban a távolság és körülményekhez képest tömeges szállításoknál személy- és kilométerenként egy krajczárnyi díjtételt, sőt a katonai díjszabást is engedélyezi.

8. A mohács-pécsi és pécs-barcsi, a kassa-oderbergi, az első erdélyi, a győr-sopron-ebenfurthi, az alföld-fiumei és a szamosvölgyi vasutaknál munkások szállítására kedvezmények nem adatnak.
 (Közgazdasági értesítő.)

EGYVELEG.

— Választmányi ülés. Az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmányának június havi ülése elnök Bátor Kemény Gábor ur ö nagymga magas intézkedése folytán június hó 24-ére szombaton délelőtt 11 órára van kitűzve; miről a t. tagok egyébként a szokásos külön meghívók által is értesítettnek fognak.

— Az erdélyi gazd. egylet állat-kiállítási szakosztályának tagjait a végrehajtó bizottság körlevél útján kérte fel, hogy miután a nmlgu földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium 19,813 sz. a. kelt magas átiratában a szakosztály alapszabályának a befizetésre vonatkozó cikkelyeit változatlanul helyben hagyta, minden egyes aláírt 50 frtos részjegy után az esedékes 20%-os első részletet, azaz 10 frtot szakosztályi pénztárnok Dr. Hintz György urhoz mi él előbb, legkésőbb azonban folyó június hó 30-áig befizetni sziveskedjenek. A befizetésre vonatkozó §§-ok a következők: 10. §. A tagok köteleessége minden egyes részjegy után öt év alatt évenként 20%-ot, azaz 10 frtot a szakosztályi pénztárába befizetni. — 11. §. A részjegy csak teljes befizetésekor adatik ki, mely befizetés azonban az öt év lefolyta előtt is történhetik a részletfizetés nyugtájául ideiglenes elismervény szolgál.

— Állatkiállítási szakosztályunk ugyancsak hozzálátott a munkához, mihelyest illetékes helyről arról értesült, hogy az alapszabályok pénzügyi része változás alá esni nem fog. Első teendő volt az aláírt részjegyek utáni első részlet befizetésének kiírása, továbbá a részlettervek alapján a szükséges építkezéseknek árlejtés útján kiadása, mi június 16-án hirdettetett ki, míg a zárt ajánlatok június hó 22-én fognak tárgyalatni. A költségvetés következőleg szól: bejáró főkapu 350 frt, cédula ház 120 frt, jury-pavillon és iroda 1100 frt, juhakol 877 frt 90 kr, sertés-ól 1512 frt 48 kr. végre ló- és marha-istálló 7278 frt 22 kr; összesen 11,238 frt 60 kr. A jutalomdíjak biztosítva vannak, a mennyiben a nmlgu földmívelési ministerium e célra 2000 frtot már kegyesen ki is utaltványozott és mihelyest a programhoz kért kiegészítések felsőbb helyen jóvá lesznek hagyva, a kiállítás tervezetének kidolgo-

zása s az avval kapcsolatos intézkedések azonnal foganatba vétetnek. Megjegyezzük még, hogy a kiállítás a jelen évben szeptember hó 21-etől—25-éig fog megtartatni s így magába zárja lóversenyünk napjait is (sept. 22 és 24.) Vajha a minden oldalról nyilvánuló buzgó s öuzetlen fáradozást minél fényesebb siker koronázná. —

— Az erdélyi oksz. méhészegylet ujabban iratkozott tagjai: (4 ik közlemény*) Alapítók: br. Apor Károly a rendes 20 frttal s 10 méhesaláddal, Maros-Vásárhely, Horváth Bertalan, Kendilóna; Hoszszu Theophil, Mócs; Konrád Lajos, Kolozsvár; Szabó József, Szász-Fenes — Rendes tagok: Berde Ferencz, Gyergyó-Alfalu; Czehe Imre, Parajd; Császár József, Csik-Szárhegy; Dorgó Albert, Kolozsvár; Eudes Lajos, M.-Fráta; Florián Antal, Kolozsvár; Györke Ferencz, Petroszény; Kómis Lajos, M.-Kályán; Dr. Kőmives Gerő, Kolozsvár; Karácson János, Csik-Szt.-Domokos; Klein Frigyes, Gyalu; Makoldai Sándor, Vulkán; Májer János, Szava, Musznai Károly, Czegő; Nagy Lajos, Kolozsvár; Rosdás Antal, Gyergyó-Alfalu; Rosiescu Julius, Apahida; Sigmund Dezső, Kolozsvár; id. Gróf Teleki Domokos, Sáromberke; Wagner János Antal, Bécs; D. Veres Sándor, Kolozsvár, (ez utóbbi igen tisztelt tagtárs neve a 3-dik közleményben tévesen szedett dr. Veres Sándornak Kolozsvárt.) — Pártoló tagok: K. Biasini Domokos, Kolozsvárt; Orbán József, Kolozsvárt. — Ez úttal is tiszteletteljesen kérjük a méhészet barátait, méljen tisztelt ügytársainkat már is tekintélyes számunkhoz való csatlakozásra!

Kolozsvárt, 1882. június 18.

Szentgyörgyi Lajos,
egyleti főtitkár.

— A hunyadmegyei gazdasági egylet alap szabályait a belügyminister megorosította s eg, uttal az alispánhoz intézett leiratában elismerését fejezte ki a megye közönségének az egylet megalakításában tanusított jóakaratu buzgalmaért s a maga részéről is lehető támogatást helyezett kilátásba. Az egylet alakuló gyűlése május 24-én volt Déván. Elnök-ké gr. Kun Kocsárd, — alelnökké Szilvássy László és br. Nopcsa Elek, — igazgatókká: Fekete Ferencz, Maderspach János, Berivoy György és Brádi Albert, — pénztárnokká Barcsay Kálmán, — titkárokká: Hollaky Ártur és Furka Ferencz, ügyészszé dr. Petkó Lázár választattak. A választmány tagjai: Lázár Árpád, gr. Kun István, Szereday Aladár, Puy Zsigmond, Dobay Ferencz, Bágya Farkas, Benedikty Lajos, Velicska Lajos, Ribiczey Ferencz, br. Bornemisza Tivadar, Pap László, Kis Albert, br. Jósika Géza, Moldován Demeter, Bildhauer Jakab, Lekisch Viktor, br. Jósika Lajos, Barcsay Béla és Lázár László lettek. A választmány első ülése július 1-jére tüzetett ki.

(H.)

*) Az 1-ső közlemény az Erdélyi gazda mult 1881-dik évfolyam 12-ik számában (márcz. 22-én); a 2-ik közlemény a 17. számában (május 20-án); a 3-dik az 1882-dik évfolyam 12-ik számában (márt. 20-án) jelent meg.

— A magyarországi méhészek I. vándor-gyűlése és az országos méhészeti kiállítás érdekében. Uraim, méhésztársaim, ismételve hangoztatom hívó hangomat, ismételve hívom fel Önöket azon békés versenyre, mely f. évi augusztus havában (20—27-ig) tartatik meg hazánk szívében, a fővárosban, Budapesten. Ismétlem, hogy ügyeink szentsége, hazánk becsülete azt kívánja, azt parancsolja, hogy kiki, a ki az csak teheti, ez első országos méhészeti kiállításon részt vegyen. Fogjuk fel a dolgot lelkezen, igazi magyar tüzzel, magyar hévvel, hadd bámulja elragadtatva a világ, hogy mire képes a magyar. Mutassuk be a méhészetet azoknak, kik azt csak névről, vagyis hírből ismerik, az őt megillető dicsfényben, de mutassuk be egyszersmind szakavatottjainknak Magyarország méhészetének hü képét. — Azért kérek, azért könyörgök, azért esedezek uraim, sziveskedjenek beoszes figyelmöket mindenre, de mindenre kiterjeszteni, mi a méhészetre pedig különösen vonatkozik. Bejelentési lapokkal szivesen szolgálunk. A vasuti igazgatóságok egy része már megadta a szokásos engedményt, méltóztassék tehát csak ki-kisaját körében oda működni, hogy célunkat elérhessük.

Kriesch János.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest jun. 17. | Bécs jun. 17.

Buza	11·55—13·10 frt	11·15—13·60 frt
Rozs	7·70—8·10 frt	8·50—9·50 frt
Árpa, takarmány	7·50—8·00 frt	7·50—8·00 frt
Árpa, szeszfőzésre	7·70—8·10 frt	8·25—9·25 frt
Árpa, seres	— — — frt	9·25—10·00 frt
Zab	7·70—8·50 frt	7·05—8·50 frt
Törökbuza	6·90—8·00 frt	8·10—8·15 frt

Budapesti marhavásár június 15-én. Összes felhajtás 1986 db. nagy és 648 apró marha. Ebből eladott 29 db. bika, 902 db. ökör, 566 db. vágó tehén, 225 db. fejős tehén, 264 drb. bival, 608 drb. borju, 40 drb. bárány. Árak: bika darabonként 85—119 frt, ökör páronként 200—332 frt, vágó tehén páronként 150—274 frt, fejős tehén darabonként 70—180 frt, bival páronként 154—240 frt, borju darabonként 13—35 frt, bárány páronként 6—8 frt, juh páronként 11—19 frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 52—55 frt, tehénhús 50—52 frt, borjuhús 55—64 frt, bivalhús 46—49 frt.

Bécsi marhavásár július 13-ikán. Összes felhajtás 3853 drb és pedig 1372 drb. magyar, 1982 drb. lengyel és 498 drb. német fajta, melyből 3787 drb. ökör, 39 drb. tehén, 23 drb. bika és 3 db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 50—59 frt, lengyel 50—57 frt, német 51—60 frt, tehén 48—52 frt, bika 46—53 frt, bival 46—50 frt. Lábán darabonként 120—240 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár június 16-án. (Az első magyar sertésbizalmi és kölcsönelőlegető részvénytársaság jelen-

tése.) Az üzlet úgy mint a múlt héten lanyha volt és az árak ismét visszamentek.

Heti átlag árak: magyar válogatott áru 240—280 kilogramm nehéz 57½—58½ kr, 180—220 klgr. 57—57½ kr. Öreg 300 klgr. tuli nehéz 55—56 kr, vidéki sertés 56—57 kr. Szirmiai 57 kr. Transitóban: szerbiai 56½—59 kr, romániai 55—58 krajczár tiszta kilogrammonként. Összes felhajtás: 6244 darab; összes elhajtás 6825 drb.

Bécsi sertésvásár június 13-án. Összes felhajtás 4229 drb. és pedig 1037 drb. nehéz, 1363 drb. középnehéz és 1829 drb. süldő; melyből 1830 drb. magyar, 1829 drb. orosz-lengyel, 380 drb. szerb és 190 drb. oláh fajta. Árak 100 kilónként: nehéz 52—53 frt, középnehéz 49—51 frt, süldő 40—50 frt; szalonna és zsír 68—69 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

HIRDETÉS.

Egy gróf Wass Albert-féle négy éves bika
eladó kétszázötven forintért

Petki Ferenc királyhalmi birtokán, utolsó posta
Kőhalom.

(19.)

(1—3.)

(17.) KÜLÖNLEGESSÉG (3—3.)

szesz- és sörgyártásra.

NOVÁK és JAHN

gépgyára PRÁGA-BUBNA.

Kazán-, rez- és tómaru-gyár.

Képviselő és technikai iroda: **BENES J. J.** mérnök
Kolozsivárt. magyarutca 54. szolgál fő- és részletes
tervekkel, projektumokkal, számításokkal és költség-
előirányzatokkal

bármely nagyságu szesz-, sör- és keményítő-gyárak, minden-
féle finomító ujan felállítására, teljes berendezésére, valamint
átalakítására kézi-, járgány- vagy gőzgép-üzemmel.

Legzélszerűbb alkotásu
gőzkazánok, befalazási tervek, szabadalm. tüzelők
minden tüzelő anyaghoz.

Mindenféle szerelvények és technikai üzem-czikkok,
laboratorium-készülékek stb.

Előnyös kezelések bevezetése és üzem-megindítá-
sok, valamint a szesz- és sörgyártás minden kérdéseiben
tanácsadás.

ELŐNYÖS FIZETÉSI FELTÉTELEK.
Költségelőirányzatok és katalógusok ingyen.

SZER A LÉP-FENE ELLEN.

Hosszas fáradozás, kísérletezés után a lép-
fenét az általam alkalmazott szerrel biztosan ke-
zelem, mely szer a bajt nemcsak elnyomja, ha-
nem azt minden **utóhatás** nélkül tökéletesen
meggyógyítja.

Sikeres eljárásomat bizonyítják:

a **Nagy-Tapolcsány** városától, erdélyi gazd.
egyleti alelnök **Szabó József.** szeszgyáros
Krausz Máyer uraktól és a **Nagy-almási**
alapítványi uradalomtól nyert bizonyít-
ványok, melyek az erdélyi gazd. egylet titkári
hivatalánál megtekinthetők.

Orvosságom épen úgy szolgál gyógy-, mint
óvszerűl. Alkalmazása csakis személyes kezelé-
sem és felügyeletem alatt történhetik, miathogy
a szert idegennek ki nem adhatom.

BONÉ PÉTER.

(15.) (4—16.) okleveles állatorvos.
Kolozsivárt, kül-magyarutca 5 sz. (Piihal-féle ház.)

Kivánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Tetemesen leszállított egyári árak mellett.

(18.)

(3—30.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár			Egy hectoliter						100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús
helye	napja		tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török- buza	széna	szal- ma	tűzifa	
k r a j c z á r o k b a n												
Balázsfalva	junius	15	820	700	—	500	—	600	200	—	250	40
Bánfi-Hunyad	junius	13	1000	800	680	—	350	680	—	—	160	40
Besztercze			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó	junius	16	930	630	525	515	315	550	360	250	250	48
Csik-Szereda	május	31	1000	810	625	575	400	650	200	70	200	36
Deés	junius	13	1080	780	650	440	380	580	480	240	240	44
Déva	junius	10	1380	1080	960	—	600	770	290	90	230	36
Erzsébetváros	junius	17	850	700	650	—	400	650	360	160	250	44
Fogarás	junius	16	900	—	500	—	400	580	190	95	230	42
Gyula-Fehérvár	junius	10	900	700	600	—	425	725	250	150	260	46
Gyergyó-Szent-Miklós	junius	10	1125	—	725	600	400	675	280	60	160	40
Hátszeg	május	29	1000	800	650	650	500	800	400	100	200	44
Kézdi-Vásárhely	junius	15	920	700	600	500	340	600	360	100	300	40
Kolozsvár	junius	15	940	—	630	—	360	620	300	300	350	48
Maros-Ludas	junius	13	800	600	630	—	—	600	—	—	300	44
Maros-Vásárhely			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Medgyes	junius	15	800	640	535	—	425	650	150	70	245	40—44
Nagy-Enyed	junius	15	875	675	525	—	420	620	400	180	285	44
Nagy-Szeben	junius	16	880	760	530	—	390	600	200	110	350	46—48
Nagy-Várad	junius	13	960	795	705	490	340	630	380	280	360	48
Segesvár	junius	1	850	600	560	—	360	550	140	80	170	44
Sepsi-Szent-György	junius	19	920	800	590	470	340	570	340	120	210	44
Szamosujvár	junius	19	850	630	570	—	340	650	260	50	300	44
Szász-Régen	junius	15	825	710	610	—	385	675	—	—	225	40
Szász-Sebes	junius	15	950	850	650	—	450	650	220	180	240	44
Szászváros	junius	10	930	750	650	—	490	670	200	40	200	40
Székely-Udvarhely	junius	13	900	650	600	—	450	575	240	40	220	40
Szilágy-Somlyó	junius	16	940	730	650	—	440	650	360	200	300	40
Teke	junius	12	825	650	600	—	350	650	200	20	300	40
Torda			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája az 1882-ik évre.

Árszabály tér szerint		s z e r i h i r d e t é s n é l b é l y e g g e l e g y ü t t																			
		1		1—3		1—6		1—12		1—18		1—26		1—30		1—36		1—40		1—52	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
¹⁰ / ₁₆ oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
⁸ / ₁₆ oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
⁴ / ₁₆ oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
² / ₁₆ oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
¹ / ₁₆ oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyed rész

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösénél, közép-utca Minorita-épület.